# ŻYCIE GOSPODARCZE

*Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej*

**Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.**

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 października 1932

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

**NR. 20** Wydawca: ***Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.*** **ROK 11**

# W sprawie ubytku abonentów telefonicznych oraz rozmów telefonicznych międzymiastowych.

W związku z zaobserwowanym od pewnego czasu, wprawdzie nieznacznym, ale stałym ubytkiem abonentów telefonicznych oraz rozmów telefonicznych międzymiastowych, zwróciło się Ministerstwo Poczt i Telegrafów do sfer gospodarczych o opinję, jakie bezpośrednie przyczyny z punktu widzenia gospodarczego i przemysłowo-handlowego mogły wpłynąć lub wpływają na powyższy stan rzeczy, jak również jakie udogodnienia ze strony Zarządu Poczt i Telegrafów mogłyby wpłynąć na szersze korzystanie z usług telefonicznych tak lokalnych jak i międzymiastowych.

Opinja Związku naszego skierowana w powyższej sprawie do tut. Izby Przemysłowo-Handlowej brzmi następująco:

„Niema może drugiego działu w administracji państwowej, któryby tak ustawicznie stykał się, a nawet wrzynał w życie przeciętnego obywatela, nie mówiąc już o sferach przemysłowo-handlowych, — jak poczta, telegraf i telefon. Zauważyć się atoli daje, że podczas gdy na Zachodzie telefon zwłaszcza, należy do t. zw. instytucyj użyteczności publicznej i służy wygodzie obywatela, oraz ułatwieniu funkcjonowania życia gospodarczego, w Polsce niestety niema tego charakteru, natomiast w wysokim stopniu charakter fiskalny.

Tarvfy Telefoniczne i opłaty za rozmowy telefoniczne międzymiastowe systematycznie z roku na rok podwyższano, w przekonaniu, że dobre konjunktury gospodarcze wartkim strumieniem popłyną bez końca. Ale nawet już w okresie depresji gospodarczej i w okresie kryzysu podwyższano jeszcze opłaty, że choćby wymienimy ogólne podwyższenie z dniem 1 stycznia 1929 r. opłat za rozmowy międzymiastowe telefoniczne oraz podwyższenie z dniem 1 lipca 1931 r. opłat za rozmowy na odległościach ponad 25—100 km.

Ostrzeżenia wypowiadane wobec Ministerstwa Poczt i Telegrafów przez sfery przemysłowo-handlowe, że życie gospodarcze przy tylu rozlicznych i dotkliwych ciężarach nie zniesie tak wysokich opłat pocztowych i telefonicznych, pozostały echem wołającego na puszczy. Sami ze swej strony mieliśmy również ten wątpliwy zaszczyt stać w szeregach wołających i wysłaliśmy z początkiem roku 1928 kilka bezskutecznych memorjałów.

Ostrzeżenia te i przepowiednie sfer przemysłowo-handlowych spełniają się powoli ponad wszelką wątpliwość, a ilustrują ten stan rzeczy poniżej zamieszczone tabelki z urzędowemi cyframi:

Ilość **rozmów międzymiastowych,** przeprowadzonych przez abonentów telefonicznych, zamieszkałych w **okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Poznaniu** oraz **dochód z tych rozmów** międzymiastowych.

| Lata | Ilość rozmów międzymiastowych. | Dochód z rozmów międzymiastowych. |
|---|---|---|
| 1928 | 3,550,627 | 4,031,663 |
| 1929 | 3,611,002 | 4,455,066 |
| 1930 | 3,463,080 | 4,049,718 |
| 1931 | 3,383,770 | 3,740,075 |

Ilość **głównych** aparatów telefonicznych w **okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Poznaniu.**

| Według stanu z dnia | Ilość aparatów telefonicznych prywatnych | Ilość aparatów telefonicznych zbiorowych | Ilość aparatów telefonicznych publicznych |
|---|---|---|---|
| 1. I. 1928 r. | 1,628 | 10,937 | 588 |
| 1. I. 1929 r. | 2,135 | 10,911 | 623 |
| 1. I. 1930 r. | 2,636 | 11,055 | 648 |
| 1. I. 1931 r. | 2,939 | 10,805 | 603 |
| 1. I. 1932 r. | 3,327 | 9,559 | 494 |

Ilość **głównych** aparatów telefonicznych **w samem mieście Poznaniu.**

| Według stanu z dnia | Ilość aparatów telefonicznych prywatnych | Ilość aparatów telefonicznych zbiorowych | Ilość aparatów telefonicznych publicznych |
|---|---|---|---|
| 1. I. 1928 r. | 803 | 3,648 | 206 |
| 1. I. 1929 r. | 1,238 | 3,452 | 203 |
| 1. I. 1930 r. | 1,631 | 3,557 | 240 |
| 1. I. 1931 r. | 1,701 | 3,514 | 227 |
| 1. I. 1932 r. | 1,904 | 3,166 | 199 |
| 1. VII. „ | 1,870 | 2,837 | 181 |

Ilość **dodatkowych** aparatów telefonicznych **w okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Poznaniu.**

| Według stanu z dnia | Ilość aparat. telefoniczn. prywatnych | Ilość aparat. telefoniczn. zbiorowych | Ilość aparat. telefoniczn. publicznych | Ogółem aparatów dodatkowych |
|---|---|---|---|---|
| 1. I. 1928 r. | 96 | 5,739 | 193 | 6,028 |
| 1. I. 1929 r. | 69 | 5,906 | 187 | 6,162 |
| 1. I. 1930 r. | — | — | — | 6,346 |
| 1. I. 1931 r. | — | — | — | 6,186 |
| 1. I. 1932 r. | — | — | — | 5,530 |
| 1. VII. „ | 70 | 4,861 | 130 | 5,061 |

Ilość **dodatkowych** aparatów telefonicznych **w samem mieście Poznaniu.**

| Według stanu z dnia | Ilość aparat. telefoniczn. prywatnych | Ilość aparat. telefoniczn. zbiorowych | Ilość aparat. telefoniczn. publicznych | Ogółem aparatów dodatkowych |
|---|---|---|---|---|
| 1. I. 1928 r. | 44 | 2,496 | 146 | 2,686 |
| 1. I. 1929 r. | 43 | 2,422 | 132 | 2,597 |
| 1. I. 1930 r. | — | — | — | 2,645 |
| 1. I. 1931 r. | — | — | — | 2,557 |
| 1. I. 1932 r. | — | — | — | 2,246 |
| 1. VII. „ | 45 | 1,912 | 126 | 2,083 |

Z przeglądu powyższych tabel okazuje się wymownie, że obok spadku ilości rozmów telefonicznych międzymiastowych i dochodów Zarządu Poczt i Telegrafów z opłat za rozmowy międzymiastowe, notuje się przedewszystkiem bardzo znaczny ubytek w dziale telefonicznych aparatów zbiorowych zarówno głównych jak i dodatkowych, to znaczy tego typu aparatów, które są w posiadaniu sfer przemysłowo-handlowych. Przyczyn tego ubytku obok likwidacji wielu przedsiębiorstw, posiadających połączenie telefoniczne doszukiwać się należy bezpośrednio w horrendalnie wysokich opłatach za rozmowy międzymiastowe oraz opłatach za abonament aparatów telefonicznych, zwłaszcza w grupach 3-ej, 4-ej i 5-ej, to jest grupach o większej ilości abonentów sieci.

Stoimy na stanowisku, że do stopniowego zamierania życia gospodarczego i likwidacji przedsiębiorstw przyczyniają się zresztą w równej mierze z innemi wszelkiemi obciążeniami i niesłychanie wysokie opłaty pocztowo-telefoniczne.

Przed dalszym ubytkiem abonentów telefonicznych oraz rozmów telefonicznych międzymiastowych uchronić Zarząd Poczt i Telegrafów może jedynie obniżenie taryfy telefonicznej oraz opłat za rozmowy telefoniczne międzymiastowe do poziomu obecnych obniżonych zdolności zarobkowych przemysłu i handlu czyli przynajmniej o 50 proc. Wtedy i cel ostatnio zniżonych opłat za instalację telefonów nie będzie tylko papierowym a w połączeniu ze zniżonemi opłatami abonentowemi i zniżonemi opłatami za rozmowy międzymiastowe stanie się realnym i doprowadzi prawdopodobnie przez ilościowy wzrost do wyrównania ze znacznym naddatkiem strat jakieby dla Zarządu Poczt i Telegrafów z obniżki taryfy telefonicznej i opłat za rozmowy międzymiastowe chwilowo powstały.

Ponieważ telefon zwłaszcza w życiu prywatnem jest środkiem porozumiewawczym, do którego można się przyzwyczaić i od którego się można odzwyczaić, przeto jesteśmy zdania, że odzwyczajenie się społeczeństwa od instytucji telefonu kultywowane „pieczołowicie" bezustannemi podwyżkami da się tylko przełamać 50 proc. obniżkę."

# Sprawy skarbowe i celne.

## Egzekucje skarbowe.

W związku z przejęciem egzekucji przez władze skarbowe wyłoniła się kwestja ustalenia nieściągalności pewnych należności. Ministerstwo Skarbu wystosowało do urzędów skarbowych okólnik, przepisujący procedurę w takich sprawach. Kierownik urzędu skarbowego musi powołać do każdej sprawy specjalną komisję, której przewodniczy z urzędu, a w skład której wchodzą: przedstawiciel wierzyciela i dotychczasowej władzy egzekucyjnej. O ile wierzyciel i władza egzekucyjna są jedną i tą samą osobą, wówczas władza ta deleguje tylko jednego przedstawiciela, któremu jednakowoż przysługuje w tym wypadku prawo oddania dwóch głosów. Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów. Najpierw głosuje przedstawiciel wierzyciela, następnie przedstawiciel dotychczasowej władzy egzekucyjnej, a w końcu przewodniczący. Uznanie przez komisję pewnych należności za nieściągalne nie przesądza bynajmniej kwestji ich umorzenia. Sprawa ściągnięcia tych należności może być po upływie pewnego czasu wznowiona, o ile warunki majątkowe dłużnika ulegną zmianie. Sprawy o należności uznane za ściągalne, mają być przekazywane urzędowi skarbowemu do dalszego prowadzenia egzekucji.

W wydanym równocześnie drugim okólniku Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, iż wierzyciel, zwracając się do urzędu skarbowego o ściągnięcie należności, obowiązany jest przesłać urzędowi skarbowemu: 1. wniosek egzekucyjny, 2. projekt upomnienia, jakie ma być wysłane dłużnikowi, 3. projekt zarządzenia egzekucyjnego w 2-ch egzemplarzach, oraz 4. tytuł wykonawczy z 1 odpisem. Urząd skarbowy zanim przystąpi do właściwych czynności egzekucyjnych musi przesłać dłużnikowi pisemne upomnienie.

## Ogłoszenie nowej taryfy celnej.

Dziennik Ustaw Nr. 85 przyniósł rozporządzenie p. Prezydenta Rzpltej, ustanawiające nową taryfę celną przywozową. W odróżnieniu od poprzedniej taryfy celnej, obecna zawiera 1274 pozycji i około 5.000 stawek celnych, podczas, gdy poprzednia posiadała jedynie około 1.800 stawek celnych. Nowa taryfa jest oparta na doświadczeniach życia gospodarczego kraju oraz na istotnych wymaganiach głównych działów gospodarstwa krajowego t. j. rolnictwa i przemysłu, i ma zabezpieczyć oraz umożliwić naturalne możliwości rozwoju gospodarczego naszego kraju. Ogłoszona taryfa zawiera dwie kolumny stawek. Stawki kolumny pierwszej stosuje się do towarów pochodzących ze wszystkich krajów, z wyjątkiem tych, z któremi zostały zawarte i wprowadzone w życie umowy handlowe. Stawki tej kolumny nie będą również stosowane w całości do towarów z tych krajów, z któremi zostały zawarte umowy, wykluczające lub ograniczające stosowanie stawek kolumny pierwszej. Stawki kolumny drugiej będą stosowane w tych wypadkach, gdy niema podstaw do zastosowania stawek kolumny pierwszej. Wszystkie stawki podane w taryfie celnej, wyrażone są w złocie. Konstrukcja nowej taryfy celnej jest oparta w zasadzie na wzorze wypracowanego przez specjalny podkomitet rzeczoznawców w Genewie projektu ujednostajnionej nomenklatury celnej, mającej w przyszłości obowiązywać we wszystkich państwach świata. Nowa taryfa celna wejdzie w życie z dniem 11-go października r. 1933.

# Sprawy socjalne.

## Rozmiary światowego bezrobocia.

Statystyki bezrobocia wykazują we wszystkich niemal krajach przemysłowych nieznaczny spadek bezrobocia, jaki zresztą przejściowo notowany jest stale w miesiącach wiosennych i letnich:

| | Najwyższy stan bezrob. w zimie 1931/2 r. w tysiącach | Liczba bezrob. w początku II. półr. 1932 r. |
|---|---|---|
| Niemcy | 6.128 | 5.476 |
| Anglja | 2.855 | 2.843 |
| Włochy | 1.147 | 905 |
| Czechosłowacja | 634 | 458 |
| Austrja | 427 | 330 |
| Francja | 347 | 295 |
| Polska | 360 | 264 |
| Holandja | 272 | 251 |
| Belgja | | |
| całkowicie bezrobot. | 169 | 150 |
| częściowo bezrobot. | 195 | 190 |
| Danja | 148 | 84 |

W mniejszem lub w większem stopniu pod wpływem sezonowego ożywienia bezrobocie zmalało i w innych krajach. Błędem byłoby jednak przypuszczać, że nastąpiło istotne zmniejszenie się bezrobocia. Aby nadzieje te rozwiały się, wystarczy rzucić okiem na porównanie stanu bezrobocia w poszczególnych krajach na początku II półr. b. r. i w analogicznym momencie 1931 r.

| | Liczba bezrobotnych na początku II półr.. 1931 r. | 1932 r. | Wzrost lub spadek w % |
|---|---|---|---|
| | w tysiącach | | |
| Niemcy | 3.954 | 5.476 | + 38,5 |
| Anglja | 2.707 | 2.843 | + 5,0 |
| Włochy | 574 | 905 | + 57,7 |
| Czechosłowacja | 220 | 458 | + 108,0 |
| Austrja | 231 | 330 | + 43,8 |
| Francja | 51 | 295 | + 480,0 |
| Polska | 275 | 264 | — 0,4 |
| Holandja | 98 | 251 | + 156,1 |
| Belgja | 64 | 150 | + 134,4 |
| Danja | 35 | 84 | + 140,0 |
| Szwecja | 29 | 64 | + 120,7 |
| Szwajcarja | 15 | 41 | + 173,3 |
| Rumunja | 28 | 34 | + 21,4 |
| Węgry | 24 | 29 | + 20,8 |
| Gdańsk | 20 | 31 | + 55,0 |
| Jugosławja | 6 | 12 | + 100,0 |

Wyraźny wzrost zanotowano również w krajach zamorskich. W Stanach Zjednoczonych Ameryki według statystyk związków robotniczych odsetek bezrobotnych wśród robotników zrzeszonych wzrósł z 18,2 (czerwiec 1931 r.) na 23,6 (czerwiec 1932 r.). Według szacunkowych obliczeń bezrobocie wzrosło w tym czasie z 8 milj. na 10—11 milj. W Japonji wzrosło bezrobocie z 400 tys. na 500 tys., w Kanadzie z 58 tys. na 75 tys. itd.

Wzrost bezrobocia jest w dalszym ciągu poważny i ma charakter powszechny. Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Polsce przy jednoczesnem dużym spadku stanu zatrudnienia w przemyśle wynika raczej z niezupełnych statystyk. Najwyższe liczby bezrobotnych zanotowano, jak i w latach poprzednich, w Niemczech, Anglji lub Włoszech. Największy wzrost bezrobocia daje się zauważyć w krajach, które najpóźniej zostały dotknięte kryzysem, — we Francji, Holandji, Szwajcarji, Belgji i Czechosłowacji. Wzrost bezrobocia w Polsce nastąpił zapewne w tych samych rozmiarach co i w pozostałych krajach Środkowej Europy. Pewnego rodzaju stabilizacja stanu bezrobocia nastąpiła natomiast w Anglji.

(Przemysł Metalowy).

# Prawo i sąd w życiu gospodarczem.

## Orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie udzielania urlopów w okresie wypowiedzenia.

Swego czasu na łamach Życia Gospodarczego omówiliśmy wyrok Sądu Najwyższego (S. N. III z dnia 28 V. 1930 r. Rw. 2429/29), rozstrzygający sporną kwestję udzielania urlopów zwalnianym z pracy pracownikom w okresie wypowiedzenia. Wyrok ten był potwierdzeniem tezy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24. VII. 1927 r. S. N. I. 106/26) opiewającej, iż ‚ustawa o urlopach, ani inny żaden przepis prawa nie zabraniają, aby w czasie rozwiązania umowy o pracę, czas należącego pracownikowi urlopu nie mógł mieścić się w okresie między dniem wypowiedzenia pracy, a dniem ustania stosunku służbowego.

Pomimo wymienionych wyżej rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, kwestja udzielania urlopów w okresie wypowiedzenia nie przestała nadal być sporną w orzecznictwie sądów niższej i wyższej instancji. Z tych względów sprawa ta została przedstawiona przez zwykły komplet Sądu Najwyższego do rozstrzygnięcia zwiększonemu kompletowi w składzie siedmiu sędziów, stosownie do postanowień art. 40 § 1 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93, z 1928 r.) jako budząca wątpliwość.

Orzeczenie zwiększonego kompletu Sądu Najwyższego z dnia 21. XII. 1931 r. Nr. I. C. 1139/31 rozstrzygnęło kwestję udzielania urlopów w okresie wypowiedzenia w sposób odmienny od cytowanych orzeczeń i ustaliło następującą zasadę: „Pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania służącego mu urlopu w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia.“

Zasada ta została wpisana do księgi zasad prawnych, z czego wynika, iż będzie stosowana przez sądy niższych instancyj i Sąd Najwyższy, przy rozstrzyganiu analogicznych spraw, a jeżeliby jakikolwiek skład sądzący zechciał od niej odstąpić, winien przedstawić ją do rozstrzygnięcia całej izbie lub zgromadzeniu ogólnemu Sądu Najwyższego.

Zasadnicze motywy ustalenia powyżej zacytowanej zasady opierają się na następujących przesłankach:

1. pracownik, który uzyskał prawo do urlopu, utracić je może jedynie w przypadkach wymienionych w art. 3 ustawy o urlopach z 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 334) t. j. w przypadku, gdy sam rozwiązał umowę, lub jeżeli rozwiązanie to nastąpiło z powodów, które dają prawo przedsiębiorcy do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia.

2. w razie rozwiązania umowy przez pracodawcę bez żadnej przyczyny i bez uprzedniego wymówienia, pracownik ma prawo do pełnego wynagrodzenia za okres wypowiedzenia; jeżeli rozwiązanie umowy nastąpiło przed wykorzystaniem przez pracownika urlopu, pracownikowi służą dwa równoległe uprawnienia:

1-o za zwolnienie bez wymówienia i 2-o za czas urlopu;

3. położenie pracownika nie może być gorsze w razie wypowiedzenia przez pracodawcę umowy z zachowaniem ustawowego terminu wymówienia;

4. za taką wykładnią przemawia „ratio legis“ przepisu, zawartego w ust. 4 art. 25 rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych, polegająca na daniu możliwości pracownikowi poszukiwania nowej pracy; kumulacja urlopu z okresem wypowiedzenia stanowiłaby ograniczenie praw wynikających z urlopu, gdyż zmuszałaby pracownika do poświęcenia czasu, przeznaczonego na odpoczynek, na poszukiwanie pracy;

5. niedopuszczalność łączenia urlopu z okresem wypowiedzenia wypływa również z art. 29 ust. 1 rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych, wzbraniającego pracodawcy wypowiadania pracy podczas trwania urlopu.

Opierając się na powyższych motywach Sąd uznał, iż kumulacja należnego zwolnionemu pracownikowi urlopu z okresem wypowiedzenia umowy o pracę jest bez zgody pracownika niedopuszczalna, i o ile takiej zgody niema, pracodawca winien wypłacić pracownikowi wynagrodzenie za czas urlopu.

Wynika stąd, iż jeżeli pracownik zgodził się na korzystanie z urlopu w okresie wypowiedzenia i urlop mu udzielono, w świetle powyższego orzeczenia, urlop będzie uznany za wykorzystany i pracownik nie może domagać się dodatkowego wynagrodzenia z tego tytułu.

Omawiane orzeczenie zwiększonego kompletu Sądu Najwyższego nie porusza i nie rozstrzyga kwestji, jak należy postępować w przypadkach, gdy pracownik miał już uprzednio wyznaczony urlop, a potem nastąpiło wypowiedzenie i urlop znalazł się w okresie wypowiedzenia.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22. XII. 1930 r. L. C. 2058/30, stwierdził, iż skoro udzielenie urlopu w tym a nie w innym terminie nastąpiło nie w związku z wymówieniem pracy, to w takich warunkach udzielenie urlopu w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia pracy, a więc w czasie trwania stosunku służbowego umownego stron, nie może być uznane za sprzeczne z ustawą o urlopach“. Dla dokładnego oświetlenia tej kwestji cytujemy późniejszy wyrok Sądu Najwyższego w podobnej sprawie z dnia 17 kwietnia 1931 r. I. C. 157/31, który, uznając kumulację urlopu z okresem wypowiedzenia bez zgody pracownika za niedopuszczalną, stwierdza ponadto, iż jest obojętne „czy wyznaczenie urlopu nastąpiło przed wypowiedzeniem umowy, czy też po jej wypowiedzeniu, zgoła zaś nietrafne jest uzależnienie rozstrzygnięcia od okoliczności, czy ze strony pracodawcy nie było rozmyślnego dążenia do pozbawienia pracownika urlopu.“

Sprzeczność, jaka zachodzi między temi orzeczeniami, nie została przez orzeczenie zwiększonego kompletu Sądu Najwyższego omówiona w motywach i rozstrzygnięta. Stąd też możliwa jest dalsza rozbieżność w wyrokowaniu. Jed-

nakże należy mieć na uwadze, przy istnieniu w orzecznictwie niewątpliwej tendencji do rozszerzającego stosowania przepisów ustaw socjalnych, iż sądy będą się opierały na literalnem brzmieniu ustalonej zasady, opiewającej, iż pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania urlopu w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia.

Omawiana wyżej zasada, ustalona przez Sąd Najwyższy, dotyczy urlopów pracowników umysłowych i nie rozstrzyga kwestji udzielania urlopów robotniczych w okresie wypowiedzenia. Stąd nie jest ona dla sądów wiążąca przy rozstrzyganiu spraw tego rodzaju w stosunku dla robotników, jakkolwiek należy się z tem liczyć, iż wyżej przytoczone motywy, na których oparł Sąd Najwyższy swe orzeczenie, w punktach 1—3 przez analogję mogą mieć zastosowanie dla spraw robotniczych. Odpada tylko argument, zawarty w punkcie 4 uzasadnienia orzeczenia a mianowicie „ratio legis“, wypływająca z obowiązku pracodawcy udzielanie pracownikowi umysłowemu w okresie wypowiedzenia wolnych godzin na poszukiwanie pracy, z tego względu, że Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324, z r. 1928) tego obowiązku nie przewiduje.

Podając do wiadomości powyższe rozstrzygnięcia Sądu Najwwyższego, musimy zaznaczyć, iż poszło ono po linji jaknajbardziej rozszerzającej interpretacji ustawy o urlopach.

## Obniżenie stawek podatku spożywczego od win musujących.

Dziennik Ustaw R. P. Nr. 82/32 przynosi pod pozycją 720 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 września 1932 obniżenie stawki podatku przemysłowego od win musujących. Brzmienie rozporządzenia jest następujące:

§ 1. Stawki podatku spożywczego od win musujących, określ ne w ust. 1 art. 2 ustawy z dnia 22 października 1931 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 763) obniża się jak następuje:

a) od win musujących gronowych — do 4 zł od całej butelki i do 2 zł od półbutelki,

b) od win musujących owocowych — do 1,80 zł od całej butelki i do 0,90 zł od półbutelki.

§ 2. Znajdujące się w wytwórniach zapasy opasek podatkowych niezużytych do oklejenia butelek z winem musującem gronowe mi owocowem mogą być w ciągu 7-miu dni od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wymienione we właściwej kasie skarbowej na ilość opasek, odpowiadającą ich równowartości stosownie do § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1932 r.

## Zniżka cen cukru.

W Dzienniku U. R. P. nr. 80 z dnia 28. 9. rb. ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu obniżające cenę cukru na rynku wewnętrznym od 1 października prawie o 20% to jest ze zł 104,50 na 84,50. Tenże sam Dziennik Ustaw przynosi rozporządzenie Ministra Skarbu o warunkach zwalniania od podatku cukru, przeznaczonego do produkcji przemysłowej środków spożywczych, podlegających z mocy innych przepisów prawnych podatkom spożywczym.

## Ceny węgla i żelaza będą regulowane przez władze.

W Dz. U. nr. 82 ukazało się rozporządzenie, zmieniające dotychczasowe przepisy o regulowaniu cen poszczególnych produktów przez władze administracyjne.

Poprzednie rozporządzenie wymieniało następujące artykuły, których ceny mogły być regulowane przez władze administracyjne: mąkę, pieczywo, mięso, słoninę, smalec, wyroby masarskie oraz cegłę. Nowe rozporządzenie rozszerza uprawnienia administracji na: odzież, obuwie, naftę, węgiel, żelazo.

Rozporządzenie weszło już w życie.

# Różne.

## Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu za rok 1931.

Pod koniec ub. miesiąca wyszło drukiem sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu za rok 1931. Praca ta podobnie jak w latach poprzednich składa się z dwóch części.

Część pierwsza, poświęcona działalności wewnętrznej Izby, zawiera poprzez sprawy personalne, administracji wewnętrznej i sprawy o charakterze ogólnym jak akcja pomocy doraźnej dla Wielkopolski i Pomorza, prace Międzyizbowej Komisji dla Popierania Zbytu Produktów Rolnych, walka ze skutkami bezrobocia, uchwały Kongresu Polsko-Jugosłowiańskiego w Poznaniu itd. omówienie treściwe i jasne wszystkich zagadnień, jakiemi była w ubiegłym roku wypełniona intensywna praca tutejszej Izby.

Specjalny rozdział mówi o sprawach podatkowych, poruszając postulaty sfer gospodarczych odnośnie nowelizacji ustawodawstwa podatkowego.

Dalsze rozdziały i podrozdziały poświęcono sprawom monopolowym i koncesyjnym oraz komunikacyjnym, potraktowanym również szczególnie obszernie: Sprawy celne, obrotu towarowego, ustawodawcze i administracji przemysłowej, zwyczaje handlowe, znaki towarowe, ceny rynkowe itp. zajmują końcowe rozdziały części pierwszej sprawozdania, która daje przejrzysty obraz wytężonej pracy Izby.

Niemniej godną uwagi jest i druga część sprawozdania charakteryzująca wnikliwie i przy pomocy bogatej ilustracji statystycznej położenie przemysłu i handlu w okręgu Izby.

To też sprawozdanie powinno się znaleźć w każdym kantorze przemysłowca i kupca. Również mianowicie i ze względu na bardzo niską cenę egzemplarza, która mimo obszerności wydawnictwa (311 stron) nie przekracza 2,50 zł.

## Moratorjum sędziowskie.

Ponieważ spłata natychmiastowa wierzytelności hipotecznych lub w zbyt krótkim czasie powoduje często ruinę gospodarczą dłużnika przeto celem zapobiegnięcia takim wypadkom i na skutek starań Związku Zrzesz. Wł. N. M. w Polsce Ministerstwo Skarbu wydało do wszystkich sądów następujący okólnik nr. 1662 w sprawie udzielenia moratorjum sędziowskiego z § 36 ust. 2 rozporządzenie Pana Prezydenta R. P. o przerachowaniu wierzytelności prywatno-prawnych. Rozporządzenie Prezydenta R. P. o przerachowaniu wierzytelności prywatno-prawnych dopuszcza w § 36 ust. 2 moratorjum sędziowskie, gdyż moratorjum ustawowe (§§ 5 i 6 ust. 4 §§ 7, 8 i 16 ust. 4, § 17 ust. 7 § 22 i 37 a) może okazać się niewystarczającem i natychmiastowa jednorazowa spłata wierzytelności mogłaby podkopać egzystencję gospodarczą dłużnika. Istniejący kryzys gospodarczy i trudności w uzyskaniu kredytu czynią powyższy przepis szczególnie aktualnym zwłaszcza, gdy chodzi o przerachowanie wierzytelności hipotecznych. Niemożność uzy-

skania kredytu długoterminowego na warunkach odpowiadających dochodowości nieruchomości miejskich i ziemskich na spłatę przerachowanej wierzytelności, płatnej natychmiast lub w czasie zbyt krótkim, może spowodować ruinę gospodarczą dłużnika a także i wielu innych wierzycieli hipotecznych. Wobec bardzo znacznego spadku wartości nieruchomości, osiągalne przy licytacji ceny sprzedaży, nie wystarczają bowiem nieraz nawet na pokrycie pierwszych hipotek. Nie naruszając niezawisłości sądu w ocenie stanu faktycznego, zwracam uwagę sądów na powyższy stan i konieczność szerszego niż dotąd korzystania z uprawnień wynikających z § 36 ust. 2 rozporządzenia o przerachowaniu wierzytelności prywatnoprawnych.

## Rocznik Przewodnika Przemysłu i Handlu Polskiego.

W roku 1933 ukaże się wzorem lat ubiegłych V. Rocznik Przewodnika Przemysłu i Handlu Polskiego, odpowiednio rozszerzony i udoskonalony.

Uważając wydawnictwo „Przewodnika" za bardzo celowe i pożyteczne Związek Fabrykantów popiera je i prosi P. T. Członków o okazanie ze swej strony wydawnictwu większego zainteresowania przez zamieszczenie w miarę możności ogłoszeń, jak również przez zamawianie egzemplarzy, które mogą oddać duże usługi, dając sferom gospodarczym pierwszorzędny materjał informacyjny.

Ewentualne zamówienia prosimy kierować wprost do Wydawnictwa Przewodnika Przemysłu i Handlu Polskiego, Warszawa, Śto-Krzyska 15 (tel. 637-93, 637-98).

## Ostrzeżenie.

Jak się dowiadujemy do firm przemysłowych i handlowych zgłasza się niejaki p. M. Berlacki, redaktor czasopisma „Excelsior", jak się okazuje nie wychodzącego i obliczonego tylko na akwizycję ogłoszeniową. P. B. legitymuje się upoważnieniem dziennika sztokholmskiego „Dagens Nyheter" do przygotowywania specjalnego numeru tego pisma poświęconego Polsce, prosząc o pomoc i poparcie.

Po sprawdzeniu okazało się, że p. Berlacki nie jest osobą godną zaufania i nie należy w żadnym stopniu popierać jego zabiegów.



# Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1932.



Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.